

Kainuun liitto
Tarkastuslautakunta

Arviointikertomus vuodelta 2014

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä	3
2. Johdanto	4
3. Arviointiasetelma	5
4. Arviointikohteiden kuvaus	5
5. Havainnot tavoitteiden toteutumisesta	6
5.1. Edunajaminen	6
5.2. Aluekehitys	6
5.3. Alueidenkäyttö	7
5.4. Elinkeinopolitiikka ja hankkeet	7
5.5. Hallintopalvelut	8
5.6. Muut havainnot ja arvioinnit – Talous	8
6. Johtopäätökset	8
6.1. Edunajaminen	8
6.2. Aluekehitys	8
6.3. Alueidenkäyttö	9
6.4. Elinkeinopolitiikka ja hankkeet	9
6.5. Hallintopalvelut	9
7. Suositukset	9
7.1. Päätöksentekomenettely	9
7.2. Saavutettavuus	9
7.3. Edunajaminen	9
Allekirjoitukset	9

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2014

1. Tiivistelmä

Vuorovaikutusta eri toimijoiden (kunnat, sote, elinkeinoelämä, koulutustoimi, kolmas sektori) kanssa on tiivistetty mm. aluekehityksen sekä maakuntakaavoituksen saroilla. Kuntaneuvottelu, kuntakierrokset ja säännölliset kuntajohtajakokoukset on otettu käyttöön.

Yhteistyö Kainuun soten kanssa on vahvistunut. Maakuntahallitus ja soten hallitus pitivät yhteisen kokouksen, jossa käsiteltiin molempien osapuolten ajankohtaisia asioita. Lisäksi maakuntajohtaja ja soten johtaja pitivät säännöllisiä vuorovaikutuksellisia palavereja.

Kainuun saavutettavuus on turvattava. Jatkossa saavutettavuutta tulee kehittää enemmän kainuulaisen elinkeinoelämän tarpeiden mukaisesti.

Kaiken kaikkiaan vuosi 2014 on sujunut toimintasuunnitelman mukaisesti. Kainuun kuntatalous on ollut tiukka, mutta esim. soten hyvä tulos auttoi myös kuntia parantamaan omaa talouttaan.

2. Johdanto

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 71 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastamista koskevat asiat sekä arvioitava, onko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava myös talouden tasapainotuksen toteutumista. Kainuun liiton taseessa ei ole kattamatonta alijäämää, joten tämä kuntalain säännös ei edellytä tarkastuslautakunnalta toimenpiteitä.

Kuntalain 74 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta asianomaisen selitys sekä hallituksen lausunto. Tilintarkastuskertomuksessa vuodelta 2014 ei ole esitetty muistutusta, joten tämä säännös ei aiheuta toimenpiteitä.

Tarkastuslautakunta

Vuoden 2012 kuntavaalien jälkeen toimikaudeksi 2013 - 2016 valittu Kainuun maakuntavaltuusto valitsi toimikaudeksi 2013 – 2016 tarkastuslautakuntaan seuraavat henkilöt:

puheenjohtaja Merja-Liisa Seppänen, Suomussalmi, (varajäsen Marja-Liisa Holappa, Suomussalmi),
varapuheenjohtaja Markku Heikkinen, Kajaani, (Kari Nikulainen, Kuhmo), **MV 1.12.2014:**
varapuheenjohtajaksi Kari Nikulainen, Kuhmo (varajäseneksi Pertti Varimo, Kajaani)
jäsen Pekka Heikkinen, Sotkamo, (Jarmo Huttunen, Sotkamo),
jäsen Veli-Matti Karppinen, Kajaani, (Timo Krogerus, Kajaani),
jäsen Hanna-Leena Keränen, Ristijärvi, (Miariikka Tervonen, Kajaani),
jäsen Ari Korhonen, Sotkamo. (Aimo Tervämäki, Kuhmo),
jäsen Tuulikki Moilanen, Puolanka, (Tuulikki Kempainen, Puolanka)

Sihteerinä on toiminut hallintopäällikkö Harri Turkulainen ja ulkoisen tilintarkastuksen suorittajana BDO Audiator Oy - vastuullisena tilintarkastajana JHTT Simo Paakkola.

Lautakunta päätti marraskuussa 2013 seuraavan vuoden painopistealueista ja päätavoitteena vuonna 2014 oli kuulla katsauksia liiton eri tehtäväalueilta.

Lautakunta kokoontui vuonna 2014 viisi kertaa, käsitteli 36 varsinaista asiapykälää ja kuuli niissä kahtatoista eri henkilöä liiton vuoden 2014 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunta käsitteli tilintarkastustyön etenemisestä vuoden mittaan kolme tilintarkastajan antamaa suullista raporttia ja yhden kirjallisen väliraportin.

Maakuntahallituksen on kuntalain 69 §:n mukaan esitettävä toimintakertomuksessa selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuttamisesta kuntayhtymässä. Arviointikertomus laaditaan osin toimintakertomuksessa esitettyjen tietojen perusteella, osin lautakunnan itsensä keräämien tietojen perusteella. Tarkastuslautakunta on hyväksynyt itselleen työohjelman, jonka perusteella on seurattu tavoitteiden toteutumisen arviointia.

3. Arviointiasetelma

Arvioinnissa haetaan vastauksia ensisijaisesti maakuntavaltuuston joulukuussa 2013 hyväksymässä vuoden 2014 talousarviossa asetettuihin toimintaa ja taloutta kuvaaviin tavoitteisiin. Vastauksia haetaan vastuualueiden vuoden 2014 toimintakertomukseen kirjoittamista tavoitetoteutumista sekä tarkastuslautakunnan itse keräämän aineiston pohjalta.

Arvioinnissa on käytetty monipuolisia ja riittäviä tiedonkeruumenetelmiä. Näitä ovat olleet lautakunnan esityslistat/pöytäkirjat ja niiden liiteaineistot, varsinaisissa kokouksissa eri viranhaltijoiden ja työntekijöiden antamat suulliset katsaukset sekä kokouksissa jaetut lisämateriaalit.

Arviointikertomuksessa vältetään tarpeetonta toistamista asioiden ja tietojen osalta jotka on esitetty toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunta perustaa arviointinsa pääsääntöisesti niille havainnoille jotka se on itse todennut tai saanut muuten tietoonsa.

Tarkastuslautakunta on analysoinut keräämäänsä tietoa soveltuvin metodein. Tältä pohjalta on esitetty havaintoja ja niiden pohjalta on tehty johtopäätöksiä. Pääosa johtopäätöksistä ei sisällä suosituksia, koska ne ovat osa johtamista. Tarkastuslautakunnan tehtävänä ei ole osallistua operatiiviseen johtamiseen, minkä vuoksi arviointi ja johtaminen on pidetty erillään.

4. Arviointikohteiden kuvaus

Tarkastuslautakunta on työohjelmansa mukaisesti ja toiminnan arviointiin liittyen tutustunut seuraaviin kohteisiin ja asioihin:

- Alueidenkäyttö / maakuntakaavoitus
- Aluekehitys
- Oman tuotannon hankkeet – CCD, Ennakointihanke sekä Sadan Megan Itä- ja Pohjois-Suomi

5. Havainnot tavoitteiden toteutumisesta

5.1. Edunajaminen

Tavoite	Mittari/Tavoitetaso	Toteutuma/Arvio
Hallitusohjelmaan vaikuttaminen		Tehtiin yhteinen kannanotto Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukuntien kanssa.
		Tavoitteen toteuttamisen eteen on tehty töitä.
Paikallisen päätösvallan ja palvelujen säilyttäminen		Esitettiin maakuntakaavojen vahvistusmenettelystä luopumista sekä on annettu lausunto ely-keskusten työnjaosta.
		Tuloksia ei ole vielä nähtävissä.
Koulutusketjun toimintakyky – osaavan työvoiman saanti		Koulutusasiainneuvottelukunnan kautta tehtiin esityksiä Kainuun maakunta-ohjelmaan ja Kainuun edunajamisen teemoihin, jotka myös näissä huomioitiin. Kainuun liitto on ollut mukana OKM:n koordinoimassa Koulutustarpeiden ennakkoinnin 2020 -prosessissa (KESU prosessissa, jossa tehdään ja kehitetään alueellista koulutustarpeiden ennakointia).
		Kainuun soten kanssa on tehty yhteistyötä.
Kainuun saavutettavuuden varmistaminen		VT22-kunnostuksen edistämistä on puolustettu. Liitto lähti mukaan syksyllä Itä- ja Pohjois-Suomen kattavaan lentoliikennestrategiaselvitykseen.
		Tavoitteen eteen tulee työskennellä edelleen. VT22-kunnostusrahoja leikattiin.
Työpaikkojen varmistaminen ja luonti		Haettiin äkillisen rakennemuutoksen tukea.
		Reagointi oli nopeaa ja Kainuuseen saatiin yritysten kehittämistukea 3,5 M€.
Varautuminen äkillisiin edunvalvontatehtäviin		Varauduttiin Talvivaaran konkurssiuhan tuomiin haasteisiin.
		Haettiin äkillisen rakennemuutoksen tukea.

5.2. Aluekehitys

Vastuualueen talousarvio toteutui 62,7 %:sti. Vastuualueelle tuli yllättäviä tuloja 140 000 euroa jo vuonna 2012 päättyneistä hankkeista. Myös palvelujen ostoissa syntyi säästöjä.

Tavoite	Mittari/Tavoitetaso	Toteutuma/Arvio
Ennakoinnin ja seurannan toimintamallin kehittäminen etenee hankesuunnitelman mukaisesti		Ennakoinnin toimintamallia on rakennettu yhdessä ennakoitiverkoston kanssa. Toimintamallista on laadittu yhteistyön kuvaus, joka käsitellään ennakointi- ja seurantaryhmän jäsenorganisaatioissa. Kainuun liitolla on lakisääteinen tehtävä ennakkoinnin koordinaatiosta alueella.
		Hanke on edennyt suunnitelman mukaisesti.
Kainuussa on saavutettu valmius uuden EU-ohjelmakauden aloittamiseen.		Kainuussa on käynnistetty uuden EU - ohjelmakauden toimeenpano valtakunnallisten aikataulujen ja ohjeistusten mukaisesti. Ensimmäiset hankepäätökset on tehty.
		Tavoite on saavutettu.

5.3. Alueidenkäyttö

Vastuualueen talousarvio toteutui 68,7 %:sti. Merkittävimmät syyt budjetin selkeään alittamiseen on ympäristöministeriön 37 000 euron avustus tuulivoimakaavan laadintaan, asiantuntijapalveluiden ostoon varattujen määrärahojen vähäisempi käyttäminen ja palvelujen ostoissa kautta linjan alituksia.

Tavoite	Mittari/Tavoitetaso	Toteutuma/Arvio
Maakuntasuunnitelman ja -kaavan laatimisprosessi toteutuu suunnitellusti.		Kaupankaava on valmis, mutta tuulivoimamaakuntakaava on kesken. Kokonaismaakuntakaavan tarkistaminen on vielä aloittamatta.
		Kaavatyö on edistynyt, mutta suunniteltua hieman hitaammin.
Omista toteutushankkeista raportti kerran vuodessa maakunta-hallitukselle.		BioKos-hankkeesta on raportoitu useamman kerran maakuntahallitukselle.
		Hanke saatiin päätökseen joulukuussa 2014.

5.4. Elinkeinopolitiikka ja hankkeet

Vastuualueen talousarvio toteutui 84,1 %:sti.

Tavoite	Mittari/Tavoitetaso	Toteutuma/Arvio
Maakunnan yhteistyöryhmä toimii uudistuneena. Arvioidaan toimintakertomuksessa.		Ryhmää laajennettiin kahdeksalla asiantuntijajäsenellä.
		Tieto hankkeista ja rahoitusmääristä on laajemman verkoston tiedossa.
Maksatuspäätökset tehdään kuukauden kuluessa. Arvioidaan toimintakertomuksessa.		Maksatuspäätökset on tehty 22 päivän kuluessa kun se koko Suomessa on ollut 94 päivää.
		Tavoite on saavutettu.

5.5. Hallintopalvelut

Vastuualueen talousarvio toteutui 128,6 %:sti. Ylitystä oli henkilöstökuluissa eläkemenoperusteisten maksujen verran. Merkittävää ylitystä oli myös palvelujen ostoissa ja muissa toimintakuluissa, koska vuoden 2013 aikana linjattiin, että useita ”yhteisiä” hankintoja ei jyvitetä eri vastuualueille vaan kirjataan kokonaisuudessaan hallintopalveluihin ja tätä suuntausta jatkettiin enemmän vuonna 2014.

Tavoite	Mittari/Tavoitetaso	Toteutuma/Arvio
Talousarvion toteutumista seurataan kuukausittain ja raportoidaan säännöllisesti maakuntahallitukselle ja maakuntavaltuustolle.		Maakuntahallitukselle raportoitiin viisi kertaa ja maakuntavaltuustolle kerran.
		Raportointi on toiminut. Talousarvion toteutuminen on ollut läpinäkyvää.
Tehdään työhyvinvointikartoitus.		Työhyvinvointikartoitus tehtiin alkuvuodesta 2014. Kaikkien kysymysten keskiarvo 3,62 (asteikko 1-5).
		Tulokset on käsitelty henkilöstökokouksissa.

5.6. Muut havainnot ja arvioinnit

Talous

Kainuun liiton vuoden 2014 tilinpäätös osoittaa ylijäämää 387 127 €. Ylijäämän taustalla on lähinnä tukien ja avustusten kasvanut määrä sekä asiantuntijapalveluiden ostoissa ja aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnoissa tehdyt säästöt tai toimenpiteiden siirtyminen vuodelle 2015. Talousarvion toimintatuottojen toteutuma on 116,2 % ja toimintakulujen toteutuma 105,4 %.

6. Johtopäätökset havainnoista

6.1. Edunajaminen

Edunajamisen tavoitteet on asetettu monipuolisesti ja se on keskeinen osa Kainuun liiton tehtäväkenttää. Vuorovaikutteinen tiedottaminen on toiminut. Kainuu Helsingissä – tapahtuma oli onnistunut esimerkki kainuulaisen yrittäjyyden ja osaamisen esille tuomisesta ja markkinoinnista.

Monissa tavoitteissa ja toimenpiteissä tulokset näkyvät vasta myöhemmin, joten niiden arviointi tässä yhteydessä on vaikeaa.

6.2. Aluekehitys

Yhteistyö lisääntyi ja ensimmäistä kertaa kokoontuivat Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntahallitukset Kajaanissa elokuussa 2014.

Kainuun liiton hanketoiminnalla on pyritty edistämään maakunnan kehittämistyötä positiivisella tavalla.

Kainuu-ohjelma hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 16.6.2014.

6.3. Alueidenkäyttö

Vaihemaakuntakaavatyö eteni kaupan maakuntakaavan osalta päätökseen, mutta tuulivoimamaakuntakaavan työstäminen jatkui vuoden 2015 puolelle. Maakuntakaavan kokonaistarkistus siirtyi vuoden 2015 puolelle.

BioKos-hanke eteni vaikeuksista huolimatta ja saatiin päätökseen joulukuussa.

6.4. Elinkeinopolitiikka ja hankkeet

Maksatuspäätökset valmistellaan ja saadaan maksuun ripeästi muuhun Suomeen verrattuna. Maakunnan yhteistyöryhmä aloitti toimintansa uudistuneena asiantuntijajäsenillä lisättynä.

6.5. Hallintopalvelut

Viestinnän resursseja päätettiin vahvistaa palkkaamalla oma verkkotiedottaja. Vuorovaikutus on lisääntynyt.

7. Suositukset

7.1. Päätöksentekomenettely

Päätöksiä tehtäessä tulee noudattaa tarkasti lain ja asetusten määräyksiä.

7.2. Saavutettavuus

Saavutettavuus on erittäin tärkeä osa kainuulaisen elinkeinoelämän menestymistä. Lento- ja raideliikenteen yhteyksiä tulee kehittää ja parantaa nykytasosta. Alemman tason kunnolliset tieyhteydet ovat myös tärkeä esim. puukuljetusten kannalta.

7.3. Edunajaminen

Tulevien vuosien elvytysluonteiset sijoitukset infraan tulee kohdistaa myös Kainuuseen riittävässä määrin.

Lopuksi: Tarkastuslautakunta kiittää liiton henkilöstöä sitoutumisesta ja joustavuudesta tehtäviensä suorittamisessa ja palvelujen tuottamisessa.

Allekirjoitukset

Kajaanissa 20.4.2015

Merja-Liisa Seppänen
puheenjohtaja

Kari Nikulainen
varapuheenjohtaja

Pekka Heikkinen
jäsen

Veli-Matti Karppinen
jäsen

Hanna-Leena Keränen
jäsen

Ari Korhonen
jäsen

Tuulikki Moilanen
jäsen

Jarmo Huttunen
varajäsen

Timo Krogerus
varajäsen